

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 48. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 15. september 2010
Tidspunkt: 10.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Anne-Marie Meldgaard (S) formand, Flemming Møller (V), Pia Adelsteen (DF), Kim Mortensen (S), Jeppe Kofod (S), Pia Olsen Dyhr (SF), Lone Dybkjær (RV), Per Clausen (EL).

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen og udenrigsminister Lene Espersen.

Formanden: Velkommen til mødet i Europaudvalget den 15. september 2010. Vi har ét punkt på dagordenen. Det er forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 16. september. Forelæggelsen er ved statsministeren og udenrigsministeren. Det er først statsministeren, der har ordet

Punkt 1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 16. september 2010

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 16/9-10 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)
Ekstraordinært Det Europæiske Råd 16/9-10 – bilag 3 (revideret udkast til konklusioner)
Ekstraordinært Det Europæiske Råd 16/9-10 – bilag 4 (hyrdebrev af 14/9-10)

Statsministeren: Der er ekstraordinært topmøde i morgen. Hovedemnet er EU's relationer til de strategiske partnere. Det er baggrunden for, at både stats- og regeringscheferne og udenrigsministrene deltager. Det er det første topmøde siden Lissabon-traktaten på den måde, at der er deltagelse af både stats- og regeringschefer og udenrigsministre.

Der vil også være en statusdrøftelse af arbejdet i den task force, som Herman van Rompuy har nedsat vedrørende styrket økonomisk koordination. Det finder sted på frokosten for stats- og regeringsledere.

Det er den nye faste formand, der har taget initiativ til afholdelse af dette ekstraordinære topmøde med fokus på EU's strategiske partnerskaber.

Udgangspunktet er jo det, at EU står overfor er lang række internationale udfordringer, som kalder på et styrket samarbejde og koordination både internt i Europa og i forhold til vore strategiske partnere, uanset om det gælder den økonomiske dagsorden, klimaudfordringen, migration, kampen mod terror, ja uanset hvilket emne man næsten kan finde på, så går vejen til europæisk indflydelse gennem styrket samarbejde med verden omkring os.

Samtidig har de seneste års økonomiske udvikling gjort det klarere end nogensinde før, at vi står med en ny økonomisk verdensorden, en ny verdensorden, hvor de store vækstøkonomier spiller en stadig større rolle både økonomisk og politisk. På den baggrund er der enighed om, at EU bør blive bedre til at identificere sine strategiske interesser, identificere sine mål og ikke mindst forfølge dem mere fokuseret og effektivt.

Det er også baggrunden for, at EU med Lissabontraktaten har fået nogle stærkere rammer for det eksterne samarbejde, det drejer sig ikke mindst om oprettelsen af embederne som fast formand for Det Europæiske Råd og den dobbelthattede repræsentant for udenrigsanliggender samt etableringen af den fælles udenrigstjeneste, som gradvist vil blive udviklet i løbet af de kommende år.

Hele ideen med disse institutionelle nyskabelser er jo at styrke EU's optræden udadtil, EU skal blive bedre til at tale med én stemme.

Og dét, der så lægges op til i morgen fra den faste formands, van Rompuys side, er at tage en første – med streg under første – drøftelse af en række centrale spørgsmål, herunder: Hvordan bliver EU bedre til at definere sine interesser? Hvilke krav skal man stille? Hvilke modbydelser er man villig til at give? Hvordan skaber vi bedre sammenhæng i EU's eksterne ageren, ikke mindst på tværs af politikområder? Og hvordan anvender vi bedst muligt den nye institutionelle struktur i Lissabontraktaten?

Der lægges ikke fra Herman von Rompuys side op til, at der skal drages håndfaste konklusioner i morgen. Mødet skal derfor ses som begyndelsen på en proces, hvor vi løbende udvikler vores tilgang til de strategiske partnerlande. Samtidig er mødet en lejlighed til at drøfte EU's overordnede position på de internationale møder, som finder sted her i løbet af efteråret, NATO-topmødet i oktober og G-20-topmødet i Seoul i november.

Fra dansk side kan vi kun være tilfredse med, at Det Europæiske Råd får lejlighed til at drøfte relationerne til EU's strategiske partnere. Vi bakker helhjertet op om bestræbelserne på at sikre en mere sammenhængende og mere fokuseret europæisk ekstern politik, bl.a. ved at udnytte de nye muligheder i Lissabontraktaten.

I den forbindelse er det væsentligt, at EU bliver bedre til at definere sine egne interesser, sine egne værdier, for på den baggrund bliver vi også en stærkere og mere relevant samarbejdspartner, og det er efter min opfattelse vigtigt og væsentligt, at vi rækker ud til de nye vækstøkonomier og ikke falder for fristelsen til at lukke os om os selv.

Så vil der under stats- og regeringschefernes frokost blive gjort status for arbejdet i task forcen. Heller ikke her lægges der op til, at der skal træffes egentlige beslutninger. Det kommer til at ske på Det Europæiske Råds møde i oktober på grundlag af en egentlig afrapportering fra task forcen. Vi støtter jo arbejdet i task forcen, finansministeren deltager selv, og sigtet er at undgå en gentagelse af den offentlige gældskrise, som har ramt en række europæiske lande i og uden for euroen. Der tegner så til at være bred opbakning til de overordnede principper for arbejdet i task forcen, og det gælder ikke mindst

en styrkelse af stabilitets- og vækstpagten bl.a. gennem større fokus på gældsafvikling og langsigtet holdbarhed samt mere effektive sanktioner og incitamenter.

Det gælder også det særlige europæiske semester, hvor der lægges op til en grundigere og tidligere EU-drøftelse af landenes overordnede planer for den økonomiske politik. Der er enighed om, at det naturligvis skal tilrettelægges på en måde og ske på en måde, som respekterer de eksisterende nationale finanslovsprocedurer.

Der synes også at være opbakning til en styrket makroøkonomisk overvågning i erkendelse af, at de aktuelle problemer i en række EU-lande også skyldes nogle mere fundamentale balanceproblemer, herunder svag konkurrenceevne, betalingsbalanceunderskud, boligbobler.

Generelt kan jeg i øvrigt henvise til finansministeren, som jeg jo er bekendt med løbende har orienteret Europaudvalget om task force arbejdet, og som sagt er det på Det Europæiske Råds møde i oktober, der lægges op til beslutninger.

Med dette vil jeg gerne bede om, at ordet kan gå videre til udenrigsministeren.

Udenrigsministeren: Jeg synes, at det er meget positivt, at Det Europæiske Råd tager en drøftelse af EU's strategiske partnere. Det er i sig selv vigtigt, at der afholdes et særligt møde i Det Europæiske Råd om EU's forhold til de nye globale aktører.

Jeg vil her blot knytte et par enkelte bemærkninger til statsministerens redegørelse på baggrund af de drøftelser af de strategiske partnere, som vi har haft i kredsen af udenrigsministre. Senest har vi drøftet spørgsmålet i forbindelse med det uformelle udenrigsministermøde i weekenden og under forberedelsen af selve topmødet i det Generelle Råd i mandags, blandt andet under en frokostdrøftelse med den faste formand Herman van Rompuy.

Efter disse forberedende møder tegner der sig enighed om flere centrale pejlemærker for den kommende proces, som flugter meget tæt med de danske prioriteter:

For det første er EU nødt til at forholde sig til de internationale magtforskydninger og de nye vækstøkonomier. EU har en særlig rolle at spille i forhold til udviklingen i vores nærområder, men vi er også nødt til at engagere os mere realistisk med de store regionale aktører som Kina, Indien og Brasilien.

For det andet er vi nødt til at blive bedre til at samtænke indsatserne på tværs af politikområderne og EU's institutioner. Det nytter ikke noget, at vi taler om handelsaftaler ved én type af møder og om den globale udvikling ved andre møder, uden at vi ser tingene i sammenhæng. Med Lissabontraktaten og med etableringen af den dobbelthattede udenrigsrepræsentant og den fælles udenrigstjeneste har vi fået bedre mulighed for at føre en sådan mere sammenhængende udenrigspolitik. Og den skal vi udnytte.

For det tredje er vi nødt til at gennemgå de centrale partnerlande og mere systematisk kortlægge både vores og deres interesser, for at vi på den baggrund kan blive bedre til at fokusere vores politik. Jeg forventer, at Cathrine Ashton vil blive bedt om at gå videre med arbejdet sammen med udenrigsministrene og Kommissionen. Fokus ventes i første omgang at være på Kina.

For det fjerde er der en erkendelse af, at strategiske partnerskaber også kan bidrage til at fremme vækst og beskæftigelse i Europa. Det er noget vi fra dansk side har lagt særlig vægt på. Jeg mener, at det er vigtigt at se vækstraterne i Kina og Indien som en mulighed for at fremtidssikre europæisk vækst. Europa skal ikke lukke sig om sig selv. Vi skal derimod koble os på udviklingen og fastholde viljen til at spille med.

Under mødet vil vi derudover vende tilbage til mulighederne for at give Pakistan øget markedsadgang i lyset af oversvømmelserne. Under Gymnichmødet i fredags var der enighed om, at anmode Kommissionen om at komme tilbage i indværende uge med et konkret forslag, muligvis i form af en særlig undtagelsesforanstaltning i forhold til Pakistan. Det er noget, vi har støttet varmt fra dansk side.

Under udenrigsministrenes frokost vil vi derudover drøfte forberedelserne til næste uges møder under FN's Generalforsamling, hvor EU's udenrigsministre bl.a. vil mødes med den amerikanske udenrigsminister Clinton og den russiske udenrigsminister Lavrov. Det ligger i fin forlængelse af drøftelserne under DER i øvrigt, idet både USA og Rusland spiller en særlig rolle som strategiske partnere for EU.

Baseret på drøftelserne med den tyrkiske udenrigsminister på Gymnich-mødet i lørdags og den tyrkiske folkeafstemning i søndags om ændringen af dets forfatning kan det endelig ikke udelukkes, at Det Europæiske Råd hilser udfaldet af folkeafstemningen velkomment. Resultatet af folkeafstemningen er positivt, fordi forfatningsreformen imødekommer en række af de udeståender, som gennem længere tid har forhindret yderligere fremskridt i Tyrkiets arbejde med at leve op til optagelseskriterierne. Som sådan er det håbet, at forfatningsreformen vil kaste andre reformer af sig og dermed fastholde Tyrkiet på det spor, som også er i EU's grundlæggende interesse.

Formanden: Tak til statsministeren og udenrigsministeren. Vi går så i gang med den første spørgerunde.

Pia Olsen Dyhr takkede statsministeren og udenrigsministeren for forelæggelserne.

Pia Olsen Dyr sagde, at hun havde noteret sig, at man ifølge udkastet til konklusionerne til mødet selvfølgelig også skulle diskutere Cancun-konferencen. Set i lyset af, at det var en opfølgning på København, hvor statsministeren jo selv havde siddet ved bordenden, mente hun, at det var oplagt at spørge til, hvad Danmarks ambitioner er på Cancun-konferencen.

Det var det for det første, sagde Pia Olsen Dyhr, fordi der i dette udkast intet stod om EU's bud på det, der var ikke noget forslag om, at EU skal gå fra de 20 pct. til de 30 pct. i 2020. I den forbindelse ville hun gerne høre statsministerens holdning til, at Storbritannien, Frankrig og Tyskland nu havde meldt ud, at de vil have 30 pct. i 2020. Ville Danmark støtte det spor, eller ville Danmark bare tie stille, spurgte hun.

Pia Olsen Dyhr stillede udenrigsministeren et spørgsmål omkring Rusland, fordi det også indgik i konklusionsudkastet, og fordi den daværende udenrigsminister, Per Stig Møller på et samråd i Udenrigsudvalget i oktober 2008 havde lovet, at Danmark ville arbejde for, at et af de emner, man ville tage op om Rusland i dialogen med EU, var HIV/AIDS-problematikken, og fordi hun havde noteret sig, at det i hvert fald ikke var med i konklusionsudkastet. Pia Olsen Dyhr spurgte, om det indgik i det danske bidrag, da udenrigsministeren på det nævnte tidspunkt havde gjort meget ud af, at det nok skulle være et af de emner, Danmark understregede.

Pia Olsen Dyhr erklærede sig helt enig med udenrigsministeren i, at der var gode takter på vej i Tyrkiet i forhold til folkeafstemningen. Men hun mente, at det også var spændende at se, hvad der videre kom til at ske i Tyrkiet, hvordan magtbalancen kom til at være mellem de religiøse kræfter og de militære kræfter. Derfor kunne hun godt tænke sig at få udenrigsministerens vurdering af det. Der var nogle, der mente – i hvert fald i Tyrkiet – at de religiøse kræfter sådan set var kommet til at stå stærkere ved, at militæret var tæmmet, sagde Pia Olsen Dyhr. Det var hun ikke helt enig i det, men hun syntes i hvert fald, at det var en problematik, man skulle være særligt opmærksom på.

Per Clausen sagde, at han også var meget glad for udenrigsministerens bemærkninger omkring Tyrkiet. Han opfattede dem på den måde, at udenrigsministeren dermed klart havde tilkendegivet, at hun ikke delte Dansk Folkepartis og Søren Espersens opfattelse. Man havde nærmest indtryk af, at de syntes, der var ærgerligt, at man havde indført mere demokrati i Tyrkiet, fordi det kunne være, at de forkerte så fik for megen magt, at det var bedre med et militært styre, sagde Per Clausen. Han havde fået den opfattelse, at udenrigsministeren lå på en klart anden linje, og det var kun godt, tilføjede han.

Per Clausen stillede to spørgsmål.

Det ene spørgsmål vedrørte EU's integration af udenrigspolitikken, det at tale med én stemme. Det var jo rigtigt, at man havde vedtaget at gøre det, sagde Per Clausen, men det han savnede, var en klar præcisering af, hvad Danmarks holdning var til, hvad der skulle være mål, og hvad der skulle være prioriteringer.

Per Clausen mente, at man kunne forstå det, udenrigsministeren havde sagt, på den måde, at det var de økonomiske interesser, der var afgørende i forhold til Kina, at man skulle hægte sig på det opsving, der var, og se, om man kunne få et økonomisk udbytte af det. Det havde han ingen indvendinger

imod, at man gjorde. Men han kunne godt tænke sig at vide, hvordan man afvejede det i forhold til nogle af de ting, Danmark i hvert fald tidligere havde lagt vægt på, og som vi jo vidste, at der var nogle af de store EU-lande, der lagde mindre vægt på, spørgsmålene omkring menneskerettigheder og den slags. Derfor kunne Per Clausen godt tænke sig at høre, om den danske regering ville udfolde sig lidt mere offensivt på, hvad der kunne være det indholdsmæssige i den sag.

Det andet spørgsmål vedrørte det nye europæiske semester for den økonomiske planlægning. Per Clausen havde forstået, at England havde taget et forbehold, som handlede om, at man ville fremlægge de ting, man sendte til EU, for Parlamentet, før man sendte dem af sted. Han havde også forstået på statsministeren, at grunden til, at vi ikke havde gjort noget tilsvarende i Danmark, var, at England åbenbart stadig havde en finanslov, der kørte, som den gjorde i meget gamle dage, altså til årsskiftet, og at den derfor faldt lidt skævt ud i forhold til det europæiske semester.

Per Clausen spurgte statsministeren, hvordan man i regeringen havde tænkt sig at håndtere det, at man fra regeringens side skal komme med et indspil til EU om, hvilke overordnede rammer man forestillede sig, at der skulle være for den kommende finanslov. Der var jo en tradition i Danmark for, at man havde mindretalsregeringer, og derfor kunne man jo ikke være sikker på, at der overhovedet var et flertal for indspillet til EU, hvis man ikke sørgede for på den ene eller den anden måde at forankre det i Europaudvalget eller på anden måde i Folketinget.

Per Clausen ville derfor gerne vide, om det var statsministerens og regeringens holdning, at man - selv om man ikke havde taget noget forbehold i forhold til dette her – skulle inddrage Europaudvalget eller Folketinget, inden man indsendte en overordnet orientering om de økonomiske planer til EU.

Kim Mortensen sagde, at han også havde et par spørgsmål og kommentarer omkring økonomien til opfølgning på Per Clausens bemærkninger.

Det var rigtigt, som statsministeren havde sagt, at de løbende havde haft finansministeren i Europaudvalget for at orientere om dette her, sagde Kim Mortensen og tilføjede, at den del af det havde de været meget tilfredse med. De havde fået en god og løbende orientering omkring hele udviklingen, men der var alligevel ikke bare hos Enhedslisten, men også hos regeringens støtteparti indimellem opstået misforståelser i forhold til, hvad det egentlig var, der skulle tages stilling til.

Derfor kunne Kim Mortensen godt tænke sig, at statsministeren i Europaudvalget, ligesom finansministeren havde gjort det, ville prøve at uddybe, at det stadig væk var det danske folketing, der bestemte de danske finanslove, og at det også indbefattede, at vi i Danmark havde muligheden for også at lave en økonomisk politik, der styrkede investering og jobskabelse, altså at vi selv havde tovholderfunktionen på, hvordan vi vil tilrettelægge den dynamik, der skal være i en økonomisk politik.

Kim Mortensen gjorde opmærksom på, at han bad om det, fordi der også indimellem i regeringens egen retorik kunne ligge en forestilling om, at de økonomiske besparelser og tiltag, der kom, var diktater fra EU, og det stred lidt imod de oplysninger, Europaudvalget havde fået her, nemlig at det stadig væk var et helt suverænt nationalt anliggende, hvordan man ville tilrettelægge den økonomiske politik.

Kim Mortensen ville også gerne have, at statsministeren uddybede, at det, at man nu lavede nye konklusioner på Det Europæiske Råd omkring det europæiske semester og task forcens arbejde, ikke grundlæggende rykkede ved den reform af vækst- og stabilitetspagten, der var blevet aftalt i 2005, at den sådan set stadig væk stod ved magt.

Jeppe Kofod sagde, at han havde et par kommentarer primært til udenrigsministeren.

Jeppe Kofod erklærede sig enig i, at vi skulle kæmpe for, at der kom sammenhæng i EU's politikker. Men han syntes, at man kunne spørge til et meget vigtigt punkt, hvor man kunne gøre en kæmpe forskel – det var også nævnt i punkt 7a) i udkastet til konklusioner – nemlig i WTO Doha-forhandlingerne. En af de store udfordringer, der var for den globale økonomi, var jo, at der ikke var en grundlov for verdenshandelen, sagde Jeppe Kofod, og noget af det, man kunne kaste sig over og arbejde for på G 20-mødet, var, at der kom det. Det var jo også noget af det, der var indeholdt i forslaget til konklusioner, tilføjede Jeppe Kofod og spurgte, om det var noget, man konkret ville tage op. Jeppe Kofod gjorde opmærksom på, at det, der karakteriserer emnerne i konklusionsudkastet var, at de var meget ukonkrete, meget overordnede og meget uforpligtende. Han syntes, det kunne være rart, hvis der bare var nogle, der var lidt mere konkrete, og at det ville være et godt signal fra EU's side, hvis man ville presse på for at få Doha-forhandlingerne tilendebragt. Det gik ud over mange af verdens allerfattigste lande, der var de mest udsatte i globaliseringen, at de ikke for alvor kunne være en del af den globale handel og nyde godt af den, tilføjede han.

Det andet store punkt var de strategiske partnerskaber, sagde Jeppe Kofod og tilføjede, at han igen var meget enig i det, der stod i teksten, men at det var meget ukonkret.

Jeppe Kofod nævnte som et eksempel Kina, som jo var en af de vigtige nye globale aktører - måske den vigtigste - hvor man, når der taltes om interesser og værdier, kunne spørge, hvad der var indeholdt i det. Han syntes, at man også her kunne være mere konkret og tale om menneskerettigheder, og at der i forhold til Kina også kunne være tale om arbejdstagerrettigheder, arbejdstagerbeskyttelse og miljørettigheder. Det var alt sammen noget, som vi havde en interesse i, at de tog alvorligt i Kina, sagde Jeppe Kofod, men tilføjede, at der jo også i Europa, i EU var nogle lande, som man kunne fange i den dialog.

Jeppe Kofod gentog, at han syntes, at hele konklusionspapiret bar præg af, at det var meget lidt konkret, og at man efter hans opfattelse godt kunne prøve fra dansk side at arbejde for, at det blev mere konkret.

Det sidste punkt, Jeppe Kofod tog frem, vedrørte den folkeafstemning, der havde været i Tyrkiet, og som EU hilste velkommen. Han mente, at det overordnet set var positivt, at Tyrkiet bevægede sig den vej, men at det var klart, at man måtte se på, om sekulariseringen af det tyrkiske samfund blev respekteret, om magtens tredeling blev bibeholdt, og at det politiske system ikke begyndte at blande sig i retssystemet osv. Men resultatet af folkeafstemningen var grundlæggende positivt, gentog han.

Jeppe Kofod tilføjede, at han havde forstået, at den konservative udenrigsordfører mente, at det ville være på sin plads at stemme nej til den forfatningsændring, der var sket i Tyrkiet, men at han også havde forstået, at den konservative udenrigsminister mente, at det var godt, at der var kommet denne ændring. Derfor ville han gerne være helt klar over, om det, udenrigsministeren her havde givet udtryk for, så også var regeringens holdning, og det, der nu stod tilbage. For han syntes, det var lidt bemærkelsesværdigt, at en udenrigsordfører fra et regeringsparti ikke bare sagde, at den forfatningsændring ikke var klog, men at man skulle sige nej til den.

Pia Adelsteen sagde, at hun også gerne ville spørge lidt ind til de strategiske partnere, fordi statsministeren havde sagt, at EU definerede sine egne interesser og værdier, samtidig med at udenrigsministeren sagde, at man skulle have et mere realistisk syn på det samarbejde, vi havde med andre lande. Det havde Pia Adelsteen to bemærkninger til.

For det første beklagede Pia Adelsteen, at det var svært at læse, hvilke værdier og interesser vi stillede op som dem, vi syntes var vigtige.

For det andet ville Pia Adelsteen gerne vide, om vi gav køb på nogle af de interesser og værdier, vi normalt havde, fordi det lå i EU-regi, så vi skulle være enige, og fordi der var nogle vækstlande, som vi selvfølgelig meget gerne ville hægte os på, da det kunne skabe ny vækst både i Danmark og i EU.

Pia Adelsteen gav Kim Mortensen ret i, at Europaudvalget af finansministeren havde fået nogle ganske udmærkede orienteringer omkring tasken m.v.

Men hun kunne også huske, at hun tidligere havde spurgt statsministeren, om det ikke i bund og grund ville blive sådan, at der, når man som regering skulle sende sit første udkast til en finanslov ned til EU, og man så fik at vide, at der var nogle ting, der ikke kunne rykkes særligt meget på, implicit lå i det, at man, når man smed det udkast videre til forhandling i Folketinget, så vidste, at dér kunne man ikke gøre noget. Pia Adelsteen spurgte, om det ikke lidt ville blive sådan, at man skulle have en forhåndsgodkendelse fra EU.

Pia Adelsteen sagde, at hun godt vidste, at det stadig væk var overordnet, men at der jo i bund og grund var mange af tingene i det store økonomiske billede, man aldrig pillede ret meget ved. Det var jo stadig væk kun en lille del af det, de snakkede om ved finanslovsforhandlingerne, tilføjede hun og spurgte, om det stadig ville være muligt at pille ved den lille del, og om EU vedrør-

rende de store overordnede ting ville kunne sige, at der var altså nogle ting her, man skulle rykke rundt med, og at man så blev nødt til at rette ind.

Lone Dybkjær havde bemærket, at Herman von Rompuy havde sagt, at rådskonklusionerne skulle være mere konkrete, at de skulle være kortere osv., og hun spurgte på den baggrund, hvordan statsministeren selv syntes, at det gik. Hun syntes ikke, at de var blevet mere konkrete, hun syntes, det var lidt vippe-vappe rådskonklusioner, og at det, som Herman van Rompuy indtil videre havde bidraget til, var flere møder. Lone Dybkjær tilføjede, at hun ikke ville blande sig i, hvor mange møder, man skulle deltage i, men at hun altså ikke syntes, at tingene var gået meget bedre.

Lone Dybkjær ville ikke sige noget om task forcen, da hun mente, den lå i finansministerens regi, og da han nok – pænt sagt - vidste lidt mere om det, det håbede hun i hvert fald.

Lone Dybkjær gjorde opmærksom på, at det på udenrigsministeren havde lydt som om, det først var nu, at EU opdagede, at der var nogle økonomiske giganter i form af Brasilien, Indien og Kina. Var det fuldstændigt nyt, spurgte hun både udenrigsministeren og statsministeren, havde man aldrig diskuteret det før i EU. Hun syntes, at den måde, man fremførte det på, var fuldstændig utrolig. Derfor spurgte hun statsministeren, om han også mente, at det var fuldstændigt nyt, at EU havde opdaget, at der var nogle økonomiske giganter. Omkring klimaet delte Lone Dybkjær de synspunkter, der var fremført om, at man skulle arbejde for de 30 pct., og det bad hun om at få nogle kommentarer til.

Vedrørende Tyrkiet sagde Lone Dybkjær, at der var nogle af Europaudvalgets medlemmer, der havde været på en tur til Tyrkiet, hvor de bl.a. havde diskuteret den nye konstitution – grundlov - og at hun også var opmærksom på, at udenrigsordføreren for udenrigsministerens eget parti, Naser Khader, som også var med på den tur, var blevet mere og mere overbevist om, at det gik i den gale retning. De andre var måske blevet mere og mere overbeviste om, at der nok trods alt var tale om et fremskridt, om end det ikke var fuldstændig gigantisk, men dog en ændring af et meget dårligt system, sagde Lone Dybkjær og tilføjede, at sådan var hun i hvert fald endt med at opfatte det.

Lone Dybkjær gjorde opmærksom på, at hun havde været meget kritisk, fordi hun synes, der skete en sammenblanding mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, og at den lovgivende magt – man kunne så diskutere, hvilken magt den havde, men det hed det i hvert fald, indskød hun – fik mere indflydelse, hvilket jo ikke nødvendigvis var et gode, det afhang meget af, hvordan det blev gjort.

Lone Dybkjær ville gerne have en dybere kommentar til det, og hun ville gerne vide, om der var et pres på Tyrkiet for, at man faktisk gik ind i en mere reel ændring af konstitutionen. Det, man var nået frem til, var ikke lykken, men alt andet lige var der både regeringsvenlige og regeringskritiske folk, som syntes, at man alligevel skulle anbefale det, og derfor var det jo også endt med, at de fik et ret stort ja til det, da det kom til stykket.

Det havde man ikke troet, at de ville få, da delegationen fra Danmark var der, fordi oppositionen var gået ret hårdt imod det, sagde Lone Dybkjær. Men der havde alligevel været den bedømmelse, at det måske var af andre grunde, man var gået imod det, end det reelt var på grund af det, der stod i ændringsforslagene. Man havde i øvrigt været enige om de 24 ud af de 26, tilføjede hun.

Lone Dybkjær sluttede med to spørgsmål.

Det ene var, om der i EU var nogle røster, som diskuterede med Tyrkiet, at det ville være godt, hvis man gik videre og fik en mere grundlæggende forfatningskommission eller lignende.

Det andet var, hvad der var om snakken om, at man i EU overvejede ikke at få en aftale om et medlemskab, men snarere en eller anden privilegeret associeringsaftale med Tyrkiet.

Statsministeren svarede Pia Olsen Dyhr omkring Cancun COP 16, at man på DER i oktober skal forholde sig substantielt til EU-positionen ved Cancun COP 16. Der ville de spørge, Pia Olsen Dyhr havde rejst om den historiske EU-position med de 20 pct./30 pct. byggende på konditionalitet, altså på kon- dition af, hvad der kom til at ligge i en sådan aftale, have stor relevans og bli- ve gjort til genstand for en drøftelse. Og der ville den danske regerings posi- tion selvfølgelig være kendt, så det ville man vende tilbage til.

Til Per Clausen og lidt til Kim Mortensen sagde statsministeren vedrørende det europæiske semester og kadencen i det, at det nye primært var tidslinjen i det, altså at den åbenhed, der var omkring planlægningen af den økonomiske politik i Danmark og de øvrige medlemslande, blev etableret på en sådan måde, at det også gav mulighed for en dialog på europæiske niveau. Det var det, der var det nye, hvorimod der jo ikke var noget nyt omkring dybden af indblik- ket eller mængden af indblanding, sagde statsministeren. Han understregede, at vi havde vores suverænitet i behold – hvad det betød, ville han vende tilba- ge til senere – men der var ikke ændret på substansen i det, og at det betød, at de vilkår, en regering havde, når det var en mindretalsregering, ikke æn- dredes ved dette her.

Når man lavede konvergensprogrammer, økonomiske redegørelser m.v., var det jo allerede i dag sådan, tilføjede statsministeren, at det skete på basis af, at regeringen aktuelt var en mindretalsregering, og at den måtte gøre det for- nødne for at sikre, at den havde en majoritet for den overordnede økonomiske politik. Det var næppe noget, der skulle ske i Folketingets Europaudvalg, sag- de statsministeren og tilføjede, han ikke bildte sig ind, at man ved at flytte skil- lelinjerne i dansk økonomisk politik ind i Europaudvalget pludselig ville opfinde en konsensus, der ikke fandtes. Så god var verden nok ikke.

Statsministeren svarede Kim Mortensen, at det var klart, at vi i Danmark hav- de finanslovskompetencen, og at det også var klart, at vi havde en forpligtelse til at efterleve de regelsæt og de forpligtelser, vi havde påtaget os, herunder

det eksisterende regelsæt omkring vækst- og stabilitetspagten. Den havde så den fleksibilitet, den havde, den blev der ikke rokket ved, sagde statsministeren. Derfor havde man også set under krisen, at den fleksibilitet havde været brugt. Der havde været en koordineret enighed om, at målsætningen om max. 3 pct.'s underskud i forhold til BNP kunne suspenderes, og at man kunne føre en ekspansiv politik under krisen.

Men en tilsvarende enighed var der også nu i forhold til at få konsolideret, det var baggrunden for, at der var kommet de henstillinger, som regeringen jo efterlevede både i ord og handling, sagde statsministeren. Han tilføjede, at han kunne forstå, at oppositionens nyeste syn på den sag også var, at man skulle efterleve dem – i hvert fald i ord – men at den så havde lagt en række forslag frem, som, når man regnede på dem, ikke gjorde det. Men det udsprang dog i hvert fald af, at også oppositionen var villig til at efterleve henstillingerne, og det anbefalede statsministeren, at man også fremadrettet levede op til.

På Pia Adelsteens spørgsmål, om hvad man gav køb på i forbindelse med disse partnerskaber svarede statsministeren, at han egentlig så det anderledes. Han så det som en chance for, at man - hvis man tænkte nogle af disse værdier ind, som lå i de strategiske partnerskaber, der havde været en del af terminologien siden 2003, da EU definerede en ny sikkerhedsstrategi og opfandt dette begreb med strategiske partnerskaber – kunne få bedre mulighed for at få større gennemslag, end hvis landene skulle agere hver især.

Statsministeren gjorde opmærksom på, at det ikke var hans hensigt, at de i Europaudvalget skulle tage en meget stor drøftelse om det. Men han mente, at det måtte være åbenlyst for enhver, at hvis EU's medlemslande agerede enkeltvis i potentielle konflikter med store partnere – eksempelvis et land som Kina, hvor det jo var nemt at få øje på størrelsesforholdet mellem et enkelt europæisk land og Kina – så var det vanskeligere for dem at få integreret det, man kalder de vestlige demokratiske værdier omkring demokrati, åbenhed, ligestilling, end i det øjeblik, EU-landene var i stand til at optræde i flok. Jeppe Kofod havde også nævnt spørgsmålet omkring arbejdsmiljø, som var meget relevant. Der lå altså den tænkning bag, sagde statsministeren, at stod man på noget i fællesskab, så stod man stærkere, end hvis de enkelte lande stod hver for sig.

Så det at tænke i strategiske partnerskaber og prøve på at tænke sin politik på tværs af politikområderne, det var ikke et udtryk for at give køb på interesser, det var et udtryk for, at vi i fællesskab kunne købe ind på de interesser, som vi delte, sagde statsministeren.

På Lone Dybkjærs spørgsmål om, hvordan statsministeren selv syntes, at det gik, svarede han, at der deri i virkeligheden lå, hvordan han syntes, at det gik med Herman van Rompuys ledelse af DER. Det ville han ikke sidde og evaluere på i Europaudvalget, og det var også var for tidligt at gøre det, sagde han. Statsministeren tilføjede, at han havde bemærket det, Lone Dybkjær, Jeppe Kofod og Pia Adelsteen havde sagt vedrørende konkretiseringsgraden, men at han syntes, man måtte give kredit for, at det møde, der skulle være dagen

efter, var det første i det nye set-up, og at det var indkaldt med den åbenhed, at det var det første i det set-up. DER i den gamle formation med stats- og udenrigsministrene, den var forsvundet med Lissabontraktaten. Dette var faktisk det første topmøde, man skulle have med deltagelse af både stats- og regeringschefer og udenrigsministre siden Lissabon, og der var lagt op til en første drøftelse af udkastet til konklusioner, så det måtte man huske, når man kiggede på det.

Omkring Kinas opdagelse sagde statsministeren, at det vel var kineserne selv, der havde opdaget Kina, før vi andre havde gjort det - han troede, at det var Marco Polo, en stolt europæer, der havde gjort det for mange år siden - men begrebet strategiske partnerskaber havde EU arbejdet med tilbage fra omkring 2003.

Det forhold, at Kina sammen med en række andre vækstøkonomier udgjorde både en udfordring og en mulighed, var jo ikke nogen ny iagttagelse, sagde statsministeren, men han troede, at man rimeligvis måtte sige, at det var en iagttagelse, som stod endnu skarpere på baggrund af den globale finanskrisen. Det rokkede jo ikke ved, at bevidstheden havde været der før, og at der også var blevet arbejdet på at lave tilnærmelser - den oprindelige EU-Kina-aftale gik jo tilbage til 1985 - men det var uomtvisteligt sådan, at der fremadrettet var et helt nyt perspektiv. Det forhold, at Kina her i sommer var rykket fra en 3. plads til en 2. plads på den økonomiske internationale rangliste over størrelse, betød jo også noget. Men selvfølgelig var Kina også opdaget, før Herman van Rompuy blev fast formand for DER, og selvfølgelig ville der også være udfordringer i forhold til EU's Kina-relationer efter, at Herman von Rompuy var holdt op med at være fast formand for DER, tilføjede statsministeren.

Udenrigsministeren svarede Pia Olsen Dyhr, at problematikken omkring Rusland ikke ville komme op på det kommende møde, men at den danske holdning naturligvis var helt og aldeles uændret. Udenrigsministeren tilføjede, at hun selvfølgelig gerne ville vende tilbage til spørgsmålet på et senere tidspunkt.

Vedrørende Tyrkiet, som Pia Olsen Dyhr og Per Clausen havde spurgt til, sagde udenrigsministeren, at uanset, militæret i fortiden muligvis havde spillet en stabiliserende rolle, så var regeringens synspunkt det, at de ikke på nogen som helst måde kunne begræde, at man havde fået styrket den demokratiske forfatning og svækket den militære politiske indflydelse i Tyrkiet.

Per Clausens spørgsmål, som Lone Dybkjær også havde været inde på, om de økonomiske interesser og Kina, havde statsministeren allerede besvaret, sagde udenrigsministeren og tilføjede, at det, der var nyt med Lissabontraktaten, var, at vi fik en mulighed for at få en sammenhængende politik på området.

Problemet havde tidligere været, at man på den ene side havde haft de handelspolitiske aftaler forankret i regis af Kommissionen, og på den anden side havde haft en lang række andre forbindelser bilateralt mellem Kina og de 27 EU-lande. Der skulle altså være et meget, meget større sammenfald af vores

interesser, sagde udenrigsministeren, og det var nødvendigt, at alle 27 lande talte med én stemme, hvis vi skulle kunne gøre os gældende også på de spørgsmål, hvor vi var uenige med Kina, så vi kunne få dem til at flytte sig. På stående fod ville udenrigsministeren sige, at ud over handelspolitiske og økonomiske interesser så var det helt tydeligt, at interesser, der havde mere værdipolitisk karakter så som forsvar for menneskerettighederne, frihedsrettighederne i det hele taget, sikkerhedspolitiske spørgsmål og hele den grønne dagsorden, var temaer, det var meget, meget relevant at rejse i forhold til Kina.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun da meget gerne havde set, at man i de drøftelser, der ville komme dagen efter, havde kunnet gå mere til biddet og gå ind og diskutere, hvad det var, man ville på disse punkter, som Jeppe Kofod også havde efterlyst. Men hun troede bare, at der var tale om, at selv om man tidligere havde erkendt, at Kina betød noget for verdensøkonomien, og at vi skulle være tæt på den, så var der tale om lidt af en nyskabelse for EU, at man nu prøvede at se, om man ikke kunne lave en sammenhængende politik i forhold til det enkelte land, og at det ville tage nogen tid at få alle landene med på hele den filosofi og tankegang, der var bagved, plus, at man så skulle være enige om, hvad det var, man ville.

Udenrigsministeren mente, at der var gjort meget store bestræbelser også fra Herman van Rompuys side på at få struktureret debatten, sådan at man fik debatten om, hvad det var for emner, der var væsentlige for landene, og at det i hvert fald var en start.

På Jeppe Kofods spørgsmål vedrørende en sammenhæng i vores politik, svarede udenrigsministeren, at man fra dansk side også havde presset på, fordi man meget gerne ville have, at den tekst, der lå, var blevet endnu mere handelsvenlig, end den var. Men hun måtte bare erkende og sige direkte, at der altså var nogle lande, der havde en lidt mere opportunistisk tilgang til tingene, end vi brød os om. Derfor diskuterede man også hele tiden internt, hvor langt man kunne gå, sagde hun og tilføjede, at man naturligvis ville gå så langt som muligt med hensyn til at sætte denne her handelsdagsorden.

Man kunne sige, at i forhold til at have en grundlov for frihandel, har man jo i dag GATT-aftalen, men udenrigsministeren så selvfølgelig meget gerne, at man supplerede den og gik videre. Så længe situationen var, som den var, også i forhold til den amerikanske kongres, havde man imidlertid fra EU's side valgt at sige, at så længe, man ikke kunne flytte sig handelspolitisk globalt, så måtte man sørge for, at EU begyndte at flytte sig og fik lavet flere frihandelsaftaler. Det var også det, man kunne se, når det gjaldt ASEAN-landene, de havde typisk lavet frihandelsaftaler på kryds og tværs med hinanden.

Den første lakmusprøve for EU's bilaterale handelsaftaler ville sådan set finde sted dagen efter, hvor vi håbede på, at handelsaftalen med Sydkorea meget gerne skulle falde på plads, sagde udenrigsministeren. Det var alene Italien, man ventede på, og man håbede naturligvis på, at man kunne få lavet den aftale for at vise, at EU rykkede på den handelspolitiske dagsorden.

Omkring strategiske partnerskaber syntes udenrigsministeren, at det var meget vigtigt at få sagt, at vi prøvede på at få en sammenhæng i tingene, fordi det var væsentligt - hvis vi havde noget at handle med eksempelvis på det handelspolitiske område - at vi så sørgede for at få noget igen eksempelvis på menneskerettighedsområdet. Udenrigsministeren troede, at EU-landene i stigende grad havde en erkendelse af, at det ikke nyttede noget, at der var 27 forskellige tilgange til Dalai Lamas besøg i de europæiske lande eller til, hvordan vi håndterede menneskerettighedssituationer generelt eller spørgsmålet om dødsstraf. Der skulle altså være en meget, meget skarpere og meget mere entydig stemme, hvis EU skulle kunne flytte noget i forhold til Kina på den lange dagsorden.

På spørgsmålene omkring Tyrkiet og de forskellige holdninger, der havde været tilkendegivet også fra den konservative ordfører, svarede udenrigsministeren, at hun troede, at meget af den diskussion handlede om, om kruset var helt fyldt eller var halvt tomt. Hun troede, at der generelt set i EU, uanset holdningen til Tyrkiet, var en anerkendelse af, at man med afstemningen søndag, havde flyttet sig i den rigtige retning. Men som Stefan Füle, kommissæren for udvidelse, meget klart havde sagt, ville det nu først og fremmest komme til at handle om, om de fik implementeret de ting, de havde vedtaget, på en rigtig måde. Og dér var så det første step, som Jeppe Kofod meget rigtigt havde efterlyst, at man selvfølgelig først og fremmest skulle have presset Tyrkiet for at levere, for man var bestemt ikke i hus endnu.

Naser Khaders tilgang til det havde været at sige, at glasset var altså ikke særligt perfekt endnu, og at der var mange fremskridt, det stadig væk også skulle være plads til, og det var også korrekt, sagde udenrigsministeren. Men hun troede bare, man også måtte sige, at dette var et skridt i den rigtige retning, og at det altså var noget, man skulle anerkende Tyrkiet for. Hun understregede, at det nu var vigtigt at holde Tyrkiet fast på implementeringen af forfatningsændringerne.

Spørgsmålet var, om man havde en positiv tilgang til det, eller man måske havde en mere skeptisk tilgang til det, sagde udenrigsministeren, men hun syntes under alle omstændigheder, at Tyrkiet i hvert fald havde flyttet sig i den rigtige retning. Hun tilføjede, at hun den forudgående lørdag havde haft et bilateralt møde med sin tyrkiske kollega, hvor hun også havde gjort det klart, at det var meget væsentligt, at Tyrkiet flyttede sig yderligere og ikke mindst flyttede sig i forhold til reformdagsordenen.

Udenrigsministeren svarede til Pia Adelsteen, at der på ingen som helst måde var tale om, at vi gav køb på vores interesser. Dette her handlede tværtimod netop om, at vi skulle være meget mere effektive, for erkendelsen var, at 27 lande der hver især pippede med hver sit næb, ikke havde nogen særligt stor indflydelse på tingene. Dér, hvor det rykkede noget, dér, hvor det flyttede noget, var, hvis landene var enige.

Udenrigsministeren nævnte to, syntes hun, rigtigt gode eksempler på det. Det første var, at det, da de skulle lave Iran-aktionerne, var lykkedes for alle 27 lande at blive enige, så man stod meget stærkt i sin tilgang til Iran. Det andet

eksempel var fra den forudgående uge, hvor det var lykkedes at få en fælles holdning blandt de 27 medlemslande til spørgsmålet om Serbien og Kosovo. Det gjorde, at EU også dér havde flyttet sig i forhold til FN-resolutionen, og det betød faktisk rigtigt, rigtigt meget, sagde udenrigsministeren, at man, til trods for, at der var 5 EU-lande, der stadig væk ikke havde anerkendt Kosovos eksistensberettigelse, kunne nå til enighed. Det gav anerkendelse, og det havde altså også været med til at flytte noget ikke mindst i forhold til Balkan. Udenrigsministeren troede, at det, at tale med én stemme og det at være mere koordineret og at sammenfatte det, landene mente, var det, der flyttede noget og gjorde dem mere effektive, end hvis man ikke gjorde noget - også når det gjaldt vores fælles værdier.

Til Lone Dybkjær sagde udenrigsministeren, at statsministeren på glimrende vis havde svaret på, hvordan fortiden havde været både omkring de strategiske partnerskaber og med Lissabontraktaten, som gav os nogle nye muligheder, vi skulle benytte os af.

Per Clausen gentog, at han var meget enig i den vurdering, udenrigsministeren havde af det, der skete i Tyrkiet, og tilføjede, at han selvfølgelig syntes, det var godt, at det konservative folkeparti havde så stor en åbenhed i sin politik, at ordføreren på området kunne mene det modsatte, og at man på nogle områder også gav mulighed for, at venstres udenrigspolitiske ordfører kunne mene noget andet end regeringen. Det gav nogle spændende debatter, sagde Per Clausen, men det kunne jo være, at det set fra udlandet kunne give en forkert opfattelse af den danske regerings politik. Regeringen havde i hvert fald i vurderingen af Tyrkiet også Enhedslistens støtte til det, der var blevet sagt i det indeværende møde.

Per Clausen sagde, at han havde to overordnede spørgsmål.

Det ene vedrørte behandlingen af den rapport, hvori Danmark skulle fremlægge over for EU, hvad Danmark havde tænkt sig at gøre på de overordnede økonomiske linjer. Per Clausen var enig med statsministeren i, at den selvfølgelig ville udtrykke noget af den økonomiske uenighed om den økonomiske politik, der var i vores land, men han ville gerne vide, om Folketinget ville blive informeret om, hvad man sendte ned til EU, inden man sendte det af sted og om der ville blive gjort noget som helst forsøg på at inddrage Folketinget i arbejdet med det. For selv om man var helt sikker på, at alle partier mente det, de plejede at mene, kunne det jo godt være, at man alligevel skulle have en politisk proces. Man havde jo nogle formelle processer for inddragelse af Folketinget.

Det andet spørgsmål, som var til udenrigsministeren, drejede sig om, hvad man skulle have ud af den nye sammenhængende EU-politik. Per Clausen syntes, det var vanskeligt at gå ind i en diskussion om, hvorvidt det var bedst, at der var sammenhæng eller, at der ikke var sammenhæng i EU-politikken. Han troede, at næsten alle kunne være enige om, at det var bedre med sammenhæng end med mangel på sammenhæng, men han mente, at det afgørende måtte være, hvad det var for en sammenhængende politik, det drejede

sig om. Per Clausen sagde, at han selvfølgelig var glad for, at udenrigsministeren havde sagt, at den danske position stadig var, at menneskerettighederne, frihedsrettighederne spillede en central rolle, og at han havde på fornemmelsen, at vi selvfølgelig også ville arbejde for og slås for, at det blev en EU-position. Men han mente, at udenrigsministeren også måtte erkende, at der var andre lande i EU – også store lande – som havde en anden tilgang til den diskussion, og at der derfor var en vis risiko for, at det, man ville få, var en sammenhængende politik, hvor spørgsmål omkring menneskerettigheder osv. i virkeligheden blev nedtonet, og at det måske så ikke var meget bedre med en sammenhængende politik end med en ikke sammenhængende politik.

Pia Olsen Dyhr sagde, at hun havde god forståelse for, at det var det første møde, hvor der var emner på, som var ganske omfattende, og at man derfor ikke kunne gå ned i en ekstrem konkretiseringsgrad i udkastet til konklusioner, men at hun håbede, at det ville blive mere konkret hen ad vejen.

Pia Olsen Dyhr sagde, at det, der bekymrede hende allermost i punkt 5 c) i udkastet til konklusioner vedrørende Cancun-konferencen, var, at statsministeren ikke ville komme med et bud på, hvad Danmark ville melde ind i forhold til den diskussion, der måtte komme. Både Storbritannien, Frankrig og Tyskland havde sagt, at nu måtte EU melde sig på banen med et 30 pct.'s krav i 2020. Men det var langt fra de ambitioner, vi skulle nå på internationalt plan, hvis vi skulle holde os inden for en 2 graders stigning.

Pia Olsen Dyhr gav udtryk for overraskelse over, at statsministeren bare havde sagt, at man nu måtte vente til mødet i oktober med at melde ud, hvad den danske position var. Man havde tidligere lagt sig fast på den danske position, at vi gerne ville gå op til 30 pct., hvis det internationale forum var til det. Nu var der et pres fra andre lande i Europa, herunder lande som tidligere ikke havde været villige til at levere 30 pct., eksempelvis Tyskland. Derfor undrede det Pia Olsen Dyhr, at statsministeren ikke sprang ud af busken og sagde, at selvfølgelig støttede vi op om de tre lande og meldte 30 pct.

Pia Olsen Dyhr mente, at det måtte være et simpelt spørgsmål, om vi støttede op om de tre lande, eller vi ikke støttede op om dem.

Pia Olsen Dyhr gjorde statsministeren opmærksom på, at finansministeren jo havde et bredt mandat i Europaudvalget omkring task force'en, som blev støttet af de EU-positive partier i Folketinget, men ikke Enhedslisten og ikke Dansk Folkeparti. Hun tilføjede, at hun syntes, at statsministeren skulle vide, at Europaudvalget havde et godt samarbejde med finansministeren, og at det var vigtigt at holde et godt samarbejde, fordi der var brug for at få styr på den europæiske økonomi.

Derfor syntes Pia Olsen Dyhr, at statsministeren skulle tænke lidt på, om han var interesseret i hele tiden at provokere det flertal, han havde bag det mandat, om det eksempelvis var nødvendigt for statsministeren at komme med den lille sidebemærkning om, at han havde regnet på oppositionens forslag, som ikke levede op til henstillingen. Hun mente, at det klart gjorde det, og at

Finansministeriet også mente det, hvis man checkede fodnoterne på Finansministeriets svar. Men det ville hun lade ligge og blot notere sig, at regeringen havde et underskud lige i øjeblikket på 4 mia.kr. i forhold til det budgetterede for i år, og at det tydede på, at man ikke selv kunne leve op til henstillingen. Den debat kunne de godt tage, sagde Pia Olsen Dyhr, men hun syntes bare, at det var vigtigt at gøre statsministeren opmærksom på, hvor han havde et mandat i Europaudvalget.

Til udenrigsministeren sagde Pia Olsen Dyhr vedrørende Rusland, at hun ikke havde tænkt sig at genstarte samrådet i Udenrigsudvalget tilbage i oktober 2006. Det var der ikke nogen grund til, tilføjede hun, men hun ville opfordre udenrigsministeren til at finde tilbage til de konklusioner, hvor den daværende udenrigsminister slog meget fast, at i EU's strategiske partnerskab med Rusland, som jo var det, der skulle diskuteres på det må møde, skulle HIV/AIDS være en del af de vigtige parametre, og at Danmark ville foreslå det i den forbindelse. Det var blevet sagt meget mere udtrykkeligt, end Pia Olsen Dyhr gjorde det lige nu, sagde hun og tilføjede, at hun faktisk var overrasket over, hvor offensiv den daværende udenrigsminister havde været på det punkt. Derfor håbede hun bare, at udenrigsministeren ville gå tilbage og finde det i gemmerne.

Kim Mortensen sagde, at man kunne sige til Pia Olsen Dyhr, at i modsætning til finansministeren, der havde haft tilsviningen af Socialdemokraterne og SF med i sine indledende bemærkninger, var de trods alt kommet lidt længere nede i teksten hos statsministeren.

Kim Mortensen erklærede sig enig med statsministeren i, at debatten om vores finanspolitik i Danmark foregik løbende i Finansudvalget og Folketingssalen, men at det, Europaudvalget interesserede sig for, selvfølgelig var, at det, som Danmark lagde stemmer til i EU, også gav mulighed for, at en ny regering eksempelvis kunne have nogle andre øjne på finanspolitikken. Derfor havde de lyttet meget til det, finansministeren havde sagt i Europaudvalget, hvorfra Kim Mortensen citerede følgende: "Det er afgørende, at vi fortsat ville kunne føre en selvstændig økonomisk politik, som passer til danske forhold herunder konjunkturudvikling og behovet for at styrke bl.a. investeringer og jobskabelse."

Kim Mortensen sagde, at han godt var klar over, at regeringen havde valgt en lidt anden strategi i den økonomiske politik, men tilføjede, at det afgørende for Socialdemokratiet var, at Danmark nu ikke sagde ja til noget, som ændrede på den forudsætning, at vi faktisk i Danmark havde mulighed for med et andet politisk flertal i Folketinget at lave en anden økonomisk politik. Derfor ville han gerne have, at statsministeren bekræftede, at det også var statsministerens overbevisning, at efter at Danmark havde lavet aftaler i EU i forbindelse med det europæiske semester, ville det stadig være muligt at ændre den økonomiske politik i det danske folketing.

Lone Dybkjær sagde vedrørende tilsviningen af oppositionen, at man godt kunne overveje, om det var en stil, regeringen havde tillagt sig. Hun syntes, det var som om ministrene – hun havde selv været ude for beskæftigelsesministeren et par dage forinden – mente, at det var fuldstændigt absurd, at oppositionen stillede nogle spørgsmål, og at den naturligvis kun gjorde det, fordi den ville et eller andet vanvittigt af en eller anden art. Man kunne faktisk godt stille spørgsmål, fordi man ønskede at vide noget, eller fordi der havde været divergerende udtalelser fra to ministre, sagde Lone Dybkjær, og derfor synes hun, at det ville være ret rart, hvis man fik indskærpet, at ministre altså også engang imellem skal svare som ministre og ikke bare som en slag politiske ordførere, apropos finansministeren, som ikke kunne lade være med at provokere om ting, der sådan set ikke direkte vedkom dagsordenen.

Lone Dybkjær gav udtryk for glæde over, at statsministeren sad med sin mobiltelefon, fordi hun gik ud fra, at det var udtryk for, at han også havde taget afstand fra Helge Adam Møllers udtalelser vedrørende andres brug af mobiltelefoner.

Lone Dybkjær syntes ikke, at hun af udenrigsministeren havde fået svar på, om der var diskussioner - udover hvad der kunne være af korridormæssig art - vedrørende Tyrkiet medlemskab, om der var noget konkret. Lone Dybkjær sagde, at hun ikke kunne huske, hvilken avis der dagen før havde haft noget om, at man virkelig for alvor overvejede, om der skulle laves en udvidet associeringsaftale med Tyrkiet snarere end en aftale om direkte medlemskab. Hendes spørgsmål var om der var nogen ændring i det.

Nu stemte de jo ikke om halvt fyldte eller halvt tomme krus i Europaudvalget, sagde Lone Dybkjær. Men hun gik ud fra, at hvis der kom en forespørgsel i Folketinget om Tyrkiet, så ville regeringen, og det ville så også sige regeringspartiernes medlemmer, stemme for, at det var et skridt i den rigtige retning. Hun tilføjede, at hun ikke syntes, at de skulle tage en sådan forespørgsel, men at hun gik ud fra det, netop fordi de konservatives udenrigspolitiske ordfører havde meldt meget klart ud i en helt anden retning, og havde gjort det både under og efter besøget i Tyrkiet, hvor de havde fået yderligere oplysninger om forholdene dér.

Lone Dybkjær fandt, at det var lidt vigtigt, fordi hun betragtede Tyrkiet som et potentielt medlemsland, og syntes, at der ikke skulle være nogen slinger i valsen om det. Men grunden til, at hun spurgte til det, var også, at de, da de var på den rejse i Tyrkiet, havde diskuteret, at det ikke var så enkelt. Der var nogle paragraffer, ifølge hvilke parlamentet pludselig fik noget mere indflydelse. Derfor ville hun til udenrigsministerens orientering sige, at den udenrigspolitiske ordfører for de konservative mente, at det var lige vejen til at få mere islam ind i det hele. Det var ligesom begrundelsen for hans holdning, sagde Lone Dybkjær og tilføjede, at hun derfor syntes, det var ret vigtigt, hvad regeringen mente.

Jeppe Kofod takkede for svarene og sagde, at han var glad for, at Europaudvalget kunne have en god og seriøs drøftelse omkring udenrigspolitikken

ikke mindst i forhold til Tyrkiet, fordi han syntes, det var ret vigtigt og i Danmarks interesse at have en sådan seriøs debat omkring tilgangen til det. Som Jeppe Kofod så situationen, var det vores kerneinteresse, at Tyrkiet bevægede sig over i det, man kunne kalde europæisk demokrati med den magtens tredeling og de former for institutioner, vi kendte fra andre europæiske lande. Derfor var hans spørgsmål ikke ment som et polemisk spørgsmål, men han syntes bare, det ville være ærgerligt, at der dagen efter, at den danske konservative udenrigsminister havde haft et møde med sin tyrkiske kollega – altså om lørdagen – kom en udmelding fra det selv samme regeringsparti om, at man håbede på, at folkeafstemningen ville ende med et nej.

Jeppe Kofod gjorde opmærksom på, at han dragede det frem, fordi han syntes, det var ærgerligt for dem, der gerne ville have en fælles bred politisk linje omkring Tyrkiet og holdt fast i, at det var seriøse udfordringer, man stod overfor, at vi havde en interesse i, at Tyrkiet bevægede sig i demokratisk retning, og at vi burde stå sammen om det. Det var sådan set hans ærinde.

Jeppe Kofod sagde, at han var glad for udenrigsministerens svar, og at de alle var opmærksomme på de problemer, der fortsat lå i Tyrkiet, og at man i den kommende tid skulle holde meget øje med, at de fortsatte ad den vej. Så i relation til det med, at glasset var halvt tomt eller halvt fyldt, syntes han, det var en rigtig tilgang, udenrigsministeren havde i forhold til Tyrkiet på EU-niveau.

Statsministeren sagde, at det, der fremgik af udkastet til konklusioner omkring Cancun, var, at DER på sit møde i oktober ville vende tilbage til det spørgsmål, og det ville man så også gøre i Europaudvalget, hvor statsministeren ville redegøre for den danske position, som var under overvejelse. Det hang sammen med, at man i EU havde haft det ønske, at der blev skabt internationale betingelser for at gå fra 20 pct. til 30 pct. reduktion. De var aktuelt ikke på plads. Det, man skulle vurdere på oktobermødet, var, om de kunne komme på plads og hvis ikke: Hvad så? Det ville de alle sammen komme til at vende tilbage til på det tidspunkt.

Statsministeren sagde, at han da var ked af, at man opfattede det som en provokation, at regeringen tog oppositionens økonomiske udspil alvorligt og læste det og regnede det efter. Det var der ikke noget provokerende i, det var for at fremme sagligheden i den politiske debat, og han syntes da ikke, at man skulle opfatte det som en provokation, men som en kompliment, at regeringen tog det alvorligt. Han tilføjede, at han var helt med på, at det ikke var en diskussion, de skulle have i Europaudvalget, da det jo ikke var Europaudvalget, der lagde Danmarks økonomiske politik.

Det var også derfor, statsministeren havde svaret Per Clausen, som han havde gjort tidligere og nu gjorde igen, at det, de gerne skulle blive enige om i Europaudvalget, var, hvad Danmarks holdning var i forhold til at have et sæt spilleregler i Europa, der sikrede, at landene spillede efter reglerne. Hvordan man så i øvrigt ville spille – hvis det billede kunne bruges – blev en anden diskussion, og man skulle passe på ikke at blande det, sagde statsministeren. Han tilføjede, at spil jo også overordnet var alt, hvad Pia Olsen Dyhr sagde,

for det havde næsten lydt som om, at medmindre han sagde noget pænt om oppositionens økonomiske politik, så ville oppositionen ikke hjælpe med til, at man fik et sæt ordentlige spilleregler. Men det overhørte statsministeren selvfølgelig, sagde han.

Det korte af det lange var, sagde statsministeren til Kim Mortensen, at vi ikke afgav suverænitet, at der ikke blev ændret noget ved substansen, i rækkevidden af vækst- og stabilitetspagten. Der, hvor der blev ændret noget, var på det processuelle område og tidslinjerne. Det sikredes, at der kom åbenhed omkring processerne, og at eventuelle gode råd fra EU, uanset hvilken karakter de måtte have, kunne indgå i vores egen beslutningsproces på linje med gode råd, som Nationalbanken, vismændene og andre måtte give.

Hvordan man så ville vælge at lytte til de gode råd, beroede jo på, hvem der lyttede, sagde statsministeren. Vækst- og stabilitetspagten var rimeligt præcis, men havde jo også vist sin fleksibilitet i krisetider. Det var lige så åbenlyst nu og her, at der var enighed om – og det var også baggrunden for, at en række lande, der var i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, havde fået henstillinger – at vi nu var i en fase, der hed konsolidering. Derfor lå der en række henstillinger, som landene reagerede på, sagde statsministeren, og han havde forstået, at der nu heller ikke var nogen diskrepans mellem regeringen og oppositionen på det område. Der var jo ikke nogen overordnet uenighed om, hvorvidt man skulle reagere på den henstilling.

Udenrigsministeren sagde vedrørende Tyrkiet, at hun da var meget glad for, at Per Clausen kunne bakke op om regeringen, nu da der var så megen diskussion om andre synspunkter, og hun takkede ham, fordi han var enig i regeringens vurdering af situationen i Tyrkiet.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod og Lone Dybkjær, der begge havde spurgt ind til Tyrkiet, at der var lavet 26 forslag til reformer af Tyrkiets forfatning, hvoraf mange trak i en god retning, bl.a. oprettelsen af en ombudsmandsinstitution var fornuftig. Men, som Jeppe Kofod havde sagt, det jo var en indgroet del af den måde, vi tænkte på, at vi synes, at tredelingen af magten var helt afgørende. Og der var dele af de forslag, som lå på bordet, der havde fået oppositionen i Tyrkiet til at rejse spørgsmålet om, hvorvidt det betød, at regeringen kunne politisere det juridiske system, sagde udenrigsministeren og tilføjede, at hun havde forstået, at det bl.a. var noget af det, Naser Khader havde været ude at rejse et advarselsflag i forhold til.

Udenrigsministeren syntes ikke, at det var noget, de skulle have en lang diskussion om i Europaudvalgets møde, men hun understregede meget klart, at hendes holdning og regeringens holdning var den samme som Kommissionens, nemlig for det første, at man holdt fast i, at Tyrkiet var et kandidatland, og for det andet, at man holdt fast i, at der skulle leveres konkrete forbedringer og resultater fra Tyrkiets side, og at afstemningen søndag samlet set havde været et skridt i den rigtige retning.

Vedrørende værdierne, som Per Clausen også havde spurgt til, sagde udenrigsministeren, at det egentlig ikke var hendes opfattelse - og hun havde til-

bragt megen tid sammen med sine ministerkollegaer - at der var nogen diskrepans mellem deres og vores holdning til menneskerettighederne, de blev vægtet meget, meget højt hos samtlige af hendes kolleger i EU.

Det, man bare havde erkendt, var, sagde udenrigsministeren, at EU's størrelse og indflydelse i verden blev mindre og mindre i takt med, at andre økonomier voksede frem, og at andre lande fik øget politisk indflydelse. Derfor var det mere afgørende end nogensinde før, at man stod sammen og talte med samme stemme, så man lagde hele vægten bag, hvis man ville lyttes til.

Udenrigsministeren sagde, at hun troede, at det var meget afgørende, og at hun derfor selvfølgelig også håbede, at det indspil, hun var kommet med sammen med den tyske udenrigsminister, Guido Westerwelle, om netop at sætte mere fokus på frihedsrettighederne og menneskerettighederne og EU's stemme udadtil, ville få en god gang gennem ikke mindst den nye fælles udenrigstjeneste. Det var i hvert fald noget, Cathrine Ashton havde taget meget positivt imod, at det var vigtigt, at man stod sammen, når man blev presset fra andre bl.a. på ytringsfrihed og lignende.

Kim Mortensen takkede for svaret og sagde, at det ikke var noget helt entydigt svar på, om statsministeren nu havde den samme opfattelse, som han, men at han ville tolke det, som at statsministeren havde den samme udlægning af det, som finansministeren havde givet i Europaudvalget, at det fremadrettet også vil være muligt at føre andet end en nedskæringspolitik, altså også en politik, der styrkede jobskabelse og vækst.

Men de var jo flere gange stødt på, at der var forskellige situationer for de europæiske lande, der var med i euroen, og de, der var uden for euroen. Danmark var som bekendt udenfor euroen, og derfor havde vi nogle særlige udfordringer med at koble os på nogle af de diskussioner, der var i EU-samarbejdet også på det økonomiske område.

Kim Mortensen fulgte herefter op på noget, der havde været fremme i diskussionen omkring de fremtidige regeringer og regeringskonstellationer.

Der stod i regeringsgrundlaget, sagde Kim Mortensen, og det havde regeringen ikke gjort noget ved i den indeværende periode - men det kunne være, at det kunne nås endnu - at man ville afskaffe forbeholdene for EU-samarbejdet. Han havde forstået, at Dansk Folkeparti, der gerne ville med i regeringen, ikke var enig i det. Men statsministeren havde tilkendegivet, at det ville være en forudsætning for at komme med i en fremtidig regering, at der også i et nyt regeringsgrundlag kom til at stå, at man ville afskaffe forbeholdene, sagde Kim Mortensen og spurgte derfor, om statsministeren stadig væk var enig i det synspunkt, at også en eventuelt kommende borgerlig regering ville have, at man skulle afskaffe forbeholdene, og at enighed om det var en forudsætning for, at man kunne komme med i en eventuel borgerlig regering.

Pia Olsen Dyhr sagde vedrørende Cancun, at hun syntes da, at det var positivt, at den danske position var under overvejelse, og at hun håbede, det ville betyde, at vi meldte ind på de 30 pct.

Omkring arbejdet i task-forcen syntes Pia Olsen Dyhr, det var lidt vigtigt, at statsministeren slog fast, at selvfølgelig ville vi sørge for, at det ville være muligt at føre en ekspansiv finanspolitik også inden for ØMU'en. Det var i virkeligheden det, der i øjeblikket var knasten i diskussionerne i hvert fald i forhold til SF, om man ville få nogle restriktioner i ØMU'ens anden fase, som ville gøre, at det var umuligt at føre en ekspansiv finanspolitik. Finansministeren havde understøttet, at det blev der ikke, men derfor ville Pia Olsen Dyhr alligevel gerne have, at statsministeren bekræftede det.

Formanden spurgte, om der var flere, der ønskede ordet, da hun ellers ville lade de to ministre slutte af.

Satsministeren sagde, at han troede, at de to spørgsmål, der var stillet, var stillet til ham.

Der ville ikke blive ændret noget substantielt ved vækst- og stabilitetspagtens regelsæt, sagde statsministeren. Det, hele denne task force havde som opdrag, var at sikre, at der blev større respekt omkring de regelsæt, det gik ikke ud på at ændre regelsættene, så det, man havde af muligheder for at føre ekspansiv finanspolitik, ændredes ikke ved dette her. Ideen var, at skabe større respekt, fordi man havde kunnet se – hvis statsministeren måtte sige det lige ud – at det særligt for en række sydeuropæiske lande havde knebet med at konsolidere i god tid, hvilket havde gjort, at man i dårlige tider havde stået enormt blottet og enormt eksponeret i forhold til finansmarkederne, og at det havde skabt utryghed omkring euroen som projekt, omkring Europas vilje til at komme ud af gældskrisen m.v. Det var det, regelsættet tog sigte på, gentog statsministeren.

Spørgsmålet var så, hvad det var for et regelsæt, man havde, sagde statsministeren og tilføjede, at det de facto havde vist, var, at vækst- og stabilitetspagten havde fleksibiliteten indbygget i sig til også at føre en ekspansiv politik. Det var der jo et stort skoleeksempel på udfoldet i hele Europa.

Så var der en særlig dansk debat, der handlede om, hvorvidt man så som det eneste land i hele Europa skulle blive ved med at føre ekspansiv finanspolitik på et tidspunkt hvor alle havde besluttet sig for at konsolidere. Det hørte man som entydig rådgivning alle steder fra – bortset fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd – at man skulle. Men det var en helt anden diskussion, den måtte man tage et andet sted. Statsministeren troede, at det, han måtte sige, var, at man kollektivt skulle arbejdede for, at der kom mere respekt omkring regelsættet, fordi det så også ville binde alle fremtidige regeringer til at respektere regelsættet.

Statsministeren tilføjede, at han havde meget svært ved at se for sig, hvordan man fremtidigt ville sidde henstillinger overhørig, sådan som der havde været tendenser til at, at man gjorde aktuelt. Men han udtrykte det fromme ønske, at det ikke blev efterchecket i virkeligheden.

Statsministeren sagde til Kim Mortensen, at det var en stor og omfangsrig dagsorden, de havde på DER's kommende topmøde dagen efter i Bruxelles, men at spørgsmålet om et fremtidigt regeringsprogram for en dansk regering efter næste folketingsvalg dog ikke var på den dagsorden.

Formanden takkede ministrene og tilhørerne og gjorde opmærksom på, at det følgende punkt på dagsordenen var lukket.

Mødet slut kl. 11.22.

ES/SRA